

MIFF MOLE

Genommusikalisk
föregångsman och stilskapare

Av Arne Hanson

fonorkestrar, besjälades han aldrig av några tankar på att bli ledare för ett eget band. När kompanjonskapet mellan Miff och Red upphörde år 1929 (vilket inom parentes sagt spelat en väsentlig roll i jazzens utveckling) ingick den förre som medlem i Paul White-mans orkester, samtidigt med att han under de värsta depressionsåren flitigt utnyttjades av radion. Efter ett mellanspel hos Benny Goodman drog han sig tillbaka. Men endast för en kortare tid. Han blev trött på att vara överksam, och år 1940 är han åter i rampljuset. I och med att Commodore-inspelningarna togo sin början börjar också Miffs andra storhetsperiod, den epok då han kommer in i en krets Chicago-musiker, med vilka han kom att göra en hel del inspelningar, som förvisso gå till jazzhistorien.

Tidigare i denna artikel har visst nämnts, att Miff aldrig haft en tanke på att bilda egen orkester. Detta kanske var ett påstående med modifikation, ty han har stått i spetsen för en ensemble, som han kallat »Miff Mole and his Nicksie-landers», syftande på stället där bandet spelade, Nick's Tavern. Däri inhyses flera av ovan nämnda Chicagomusiker, Pee-Wee Russell, Eddie Condon, Wild Bill Davison m. fl. Miff vet också vad han vill. Han lär ha yttrat, att trummorna är det viktigaste instrumentet i ett litet band, och av de batterister, som nu lever, sätter han Joe Grauso, Tony Spargo och George Wettling främst. Alla ha spelat med honom.

Miff Mole är road av all slags sport och brukar på sin fritid ägna sig åt baseball, sportfiske och simning.

Vilka minnen och vilken erfarenhet en sådan musiker som Miff måtte ha skaffat sig under årens lopp! Och att han å sin sida än i dag uppväcker angenäma ihågkomster hos de musiker, som voro verksamma samtidigt med honom på 20-talet, märker man av följande uttalande av tenorsaxofonisten George Johnson i The Wolverines, gjort i samband med ett besök på Hippodrome i New York (Miff spelade då med Ray Miller): »Ni kan lätt föreställa Er vår (= Wolverines) entusiasm, om jag talar om, att vi gav upp ett illvrål under Miffs solo, ett vrål, som fullständigt dränkte musiken, och som medförde, att vi blevo utkastade från lokalen.» Den känslige Miff, som lär ha trott, att tjutet betydde missnöje med hans musik, avslutade sitt chorus med ett bekymrat uttryck; först efter föreställningens slut fick han reda på, att oväsendet helt berodde på entusiasm. Och det var likadant överallt. Var han än framträdde väckte han sensation, väl-förtjänt sådan. Han utgjorde förebilden för alla blivande trombonister på båda sidor Atlanten, och det fanns ingen, som kan förneka, att hans inflytande på jazz-trombonespelet är uppenbart än i dag. Indirekt inflytande kanske, men icke desto mindre positiv.

I samband härmed ber jag få citera

Red Heads, Charleston Chasers, Five Pennies, Six Hottentots, Arkansas Travellers, Red and Miff's Stompers och allt vad banden nu hette, och sist men icke minst med sina egna »litle Mollers».

Nästa steg mot berömmelsen blev med miljonärsonen Roger Wolfe Kahn, vars orkester hyste sådana medlemmar som Joe Venuti, Eddie Lang och Arthur Schutt. Den spelade på Hotell Biltmore och på Paramount, en nattklubb, som Kahn senior köpt för 250.000 dollars, enkom för att hans sons orkester skulle ha ett ställe att spela på.

Don Vorhees var ledare för en annan för den tiden stor orkester, och han utnyttjade ävenledes Miffs tjänster, och hade i mångt och mycket denne att tacka för sin stora framgång.

Eftersom Miff var en tillbakadragen ung man och under många år spelat »andra fiolen» i Red Nichols grammo-

piano, och inte långt därefter kom han på idén att lära sig trombone. Han lärde sig instrumentet grundligt och fick sitt första engagemang med Gus Sharp i Brooklyn. Därefter blev han medlem av Original Memphis Five. Detta band har nog rönt större uppmärksamhet, än vad det förtjänat, men vad beträffar Miff, så var det just under denna period man först fick upp ögonen för hans enastående teknik, vilken förde upp jazztrombonespelet till en helt annan nivå än tidigare.

Därefter förlöpte knappt en dag utan att Miff anlätades av grammofonbolagen. Han gjorde inspelningar med Memphis Five, Ray Miller, Cotton Pickers,

För åtskilliga år sedan gjorde gamle vännen Leonard Feather en intervju med Jay C. Higginbotham, och en av frågorna gällde givetvis vilken trombonist »Higgy» satte högst av alla då levande. Feather, som stod med anteckningsboken i högsta hugg, redo att skriva ned Dickie Wells, Benny Morton, Kid Ory eller Teagarden höll på att falla baklänges, när Higginbotham utan minsta tvekan svarade: »Miff Mole». Förstod han då inte, att denne tillhörde dessa »corny» vita musiker från Golden Era, en av dessa New York-musiker, som inte ha den minsta känsla för jazz? Menade Higginbotham verkligen, att Miff Mole kunde komma före någon annan jazztrombonist i fråga om större teknik och fantasirikedom? Nåväl, Feather fick emellertid låta sig nöja med detta svar.

Många läsare och jazzfans gladdes åt denna hyllning åt ett tämligen misskännt geni. Nu, år 1948, är det många utanför denna exklusiva krets av konnässörer, som äro beredda att skriva under på, att vad Higginbotham sade för flera år sedan, det har verkligen det största fog för sig. Miff Mole är en av våra dagars främsta trombonister, liksom han var det redan på 20-talet. Han leder numera ett eget litet gäng, och många ledande musiker såsom Wild Bill Davison, Pee-Wee Russell, George Wettling och Eddie Condon ha spelat med honom.

Milfred (»Miff») Mole föddes den 11 mars 1898 i Roosevelt, Long Island, invid New York. Han hade redan från början klart för sig, att han ville bli musiker. När han var 10 år började han enligt sin fars önskan studera violinspel. På fritid tog han ut melodier på

Sverre Oredson tar sig en titt på Miff Moles trombone vid ett besök på Nick's Taverne.

ett uttalande, hämtat från Otis Fergusons omdömesgilla artikel i boken »Jazzmen»: »Miff Mole kunde rycka med sig de övriga medlemmarna i vilket band han än spelade genom att ta ett fyra tacters break, han kunde »svänga» i bakgrunden av ett trumpetsolo, han kunde ta trettiotvå takter själv, även sextiofyra, och trots detta hålla publikens intresse på höjdpunkten hela tiden. Och vad som betydde än mer, han var pålitligheten själv i fråga om studioarbete, han kunde spela straight, när så erfordrades, och ville man ha solot spelat på annat sätt, så var så god.»

Det ord, som man oftast tänker i samband med Miff är »tekniker». Det är litet missvisande och kanske även ringaktande. Mole är naturligtvis en ypperlig virtuos på sitt instrument, men han är i besittning av andra gåvor. Hans harmonisinne är oklanderligt, hans smak utsökt. Under det att åtskilliga trombonister gör bort sig i sådana musikaliska excesser som drillar, legaton, höga toner och fraser, som upprepas om och om igen, håller han sig huvudsakligen till perfekt tonträffning. Hans glid på trombonen är lika lätt som ventilerna på en trumpet utan att han fördenskull glömmer att utnyttja den typiska men för all del ganska uppfriskande förmåga hos instrumentet

att »rulla» på en ton; dessutom vet han (något som få ha upptäckt) hur man helt skall använda det låga registret för att förläna en fras ytterligare svikt. Han försöker sig aldrig på något, som han vet, att han ej lyckas med, — antagligen härleder sig den där »tekniken» från det försynta sätt, på vilket han hoppar från första till femte läget eller en oktav eller en ters utan större ansträngning mellan varje ton än den obetydliga tungeffekt, som behövs för att frambringa tonen.

Miff spelade jazz, när jazzen ännu var omogen. Han spelade på jämna taktslag utan disharmoniska toner men med en viss raffinerad touche. Man kan än i dag sätta på en skiva av Miff Moles

Molers och känna samma levande intresse, som när den var ny. Lyssna själv på några inspelningar av de cirka 1.000 som, han gjort, exempelvis de som han tillfälligt gjorde med sitt eget band, »You're the cream in my coffee» eller »Moanin' low». Sätt sedan på någon av hans senare vax, »Peg o' my heart», inspelad på Commodore av hans Nicksielanders, och jämför. Inspelningarna ge bevis för att uttrycket »still going strong» i högsta grad äger sin tillämpning på veteranen Miff Mole. Och att han fortfarande lever kvar i medvetandet hos många där-om vittnar dels den yngre musikergenerationens djupa beundran och dels oldtimers illa dolda förtjusning över att